

Ons kasteelcomplex.

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom
Itinera Institute

Het getuigt blijkbaar van extreme naïviteit om je in dit land te ergeren elke keer op het publieke forum de waarheid geweld wordt aangedaan. Vandaag wordt ons brave burgers verteld dat de reden waarom het begrotingsgat zo groot uitvalt, alles te maken heeft met de financiële crisis. We worden dan ook aangemaand om nu eens niet kritisch te zijn voor het vlieg-en plakwerk dat men in dit land het opmaken van de begroting noemt. Straks word je nog incivisme aangewreven als je kritische bedenkingen durft te uiten over het belangrijkste moment in het parlementaire jaar, namelijk het stemmen over de overheidsbegroting.

Laten we beginnen met enkele feiten: het Federaal Planbureau, dat toch niemand van burgerlijke ongehoorzaamheid zou durven verdenken, waarschuwde begin 2008 al voor een overheidstekort van vier miljard euro voor de federale overheid in 2009.

Aangezien we een overschot nodig hadden van 0,3% van het BBP volgens de beloften van de overheid en zelfs van 0,7% volgens de Hoge Raad voor

Financiën, wisten we al een half jaar dat we 6 miljard moesten zoeken. De waarheid is dus dat we lang voor de financiële crisis de reële economie scheen te bedreigen, al op de hoogte waren van het feit dat 2009 een moeilijk budgettair geval ging worden. Het is dus feitelijk heel eenvoudig: men heeft als een struisvogel de kop in het zand gestoken. Het ergste is dat dit zich nu opnieuw herhaalt. De begroting die het parlement vriendelijk gevraagd wordt goed te keuren zonder moeilijke vragen te stellen, is ook deze keer op drijfzand gebouwd. Terwijl het International Muntfonds deze week de Belgische politici oproept te stoppen met de realiteit te ontkennen, blijft men vasthouden aan de al te rooskleurige groeiverwachting van 1,2%. Het IMF rekent daarentegen op slechts 0,2%, maar onze bestuurders verkiezen opnieuw tegen alles in de ontvangsten te overschatten en de uitgaven te onderschatten.

Ons kasteelcomplex.

Als de groei lager uitvalt, zullen er immers minder belastingsinkomsten zijn vanuit bijvoorbeeld personenbelasting en BTW terwijl uitgaven zoals werkloosheidsuitkeringen hoger zullen uitvallen.

Uiteraard is het niet de bedoeling wanneer de economie net meer zuurstof nodig heeft, de citroen al te veel uit te persen. Waar de bevolking vandaag echter vooral nood aan heeft, is een geloofwaardig beleid. Haar vertrouwen wordt door de bankencrisis immers al voldoende op de proef gesteld. Een realistische begroting met eerlijke maatregelen zou dan ook een sterker signaal zijn dan een begroting die voor ze al gestemd wordt, betwistbaar is.

Als we de maatregelen onder de loep nemen, vinden we er eerst een aantal die al lang verwacht werden. Wat is echter de geloofwaardigheid van maatregelen zoals het belasten van de electriciteitssector met 500 miljoen als het nog altijd niet duidelijk is dat Electrabel dit jaar zelfs maar de helft wil ophoesten. Een milieuheffing op vliegtuigtickets is al bij tal van onze buurlanden ingevoerd en heeft bovendien een sterke wetenschappelijke onderbouw. Toch lijkt deze principieel verstandige maatregel weeral te lijden aan het kastelencomplex waaraan onze begrotingsopstellers leiden. In plaats

van deze maatregel grondig door te spreken met alle betrokkenen en ook experts daarin te betrekken, gaat men weer over één nacht ijs waarbij men iedereen opsluit in een kasteel tot ze zo murw zijn dat ze bijna éénder wat slikken. Als deze maatregel daarentegen wel grondig

voorbereid was geweest, had men bijvoorbeeld een variabele belasting kunnen invoeren afhankelijk van de bestemming. Voor korte afstanden binnen Europa zouden veel trips beter met de trein gebeuren dan met het vliegtuig. Op het moment dat het prijsmechanisme ook rekening zou houden met de vervuiling en geluidsoverlast van vliegtuigen, zou de trein automatisch opnieuw terrein wint tegenover het vliegtuig. Een grondige voorbereiding van het dossier had de baten van deze heffing tegen de mogelijke impact op het personeelsbestand in de sector dat in gevaar komt, kunnen afwegen. Dit is dus een perfecte illustratie van ons kastelencomplex. Ik kan me ook niet van de indruk ontdoen, dat er veel improvisatie aan te pas kwam bij de discussie over het aantal ambtenaren dat zou moeten afvloeien. Op 30 oktober komt het Itinera Institute alvast met een grote studie uit over hoe de performantie van de overheid verbeteren. Hopelijk kunnen we onze bestuurders overtuigen om af te stappen van hun neiging om de begroting te beschouwen als iets dat op een nacht in een kasteel bedisseld kan worden.

Een realistische begroting met eerlijke maatregelen zou dan ook een sterker signaal zijn dan een begroting die voor ze al gestemd wordt, betwistbaar is.

Ons kasteelcomplex.

Meer voorbereiding en langetermijnplanning zou immers ook goed zijn voor de democratie omdat er door uitvoerige consultatie ook meer maatschappelijk draagvlak gecreëerd kan worden. België heeft dringend nood aan een fundamentele bezinning over wat de fundamentele taken van de overheid zijn en hoe deze te financieren.

Ivan **Van de Cloot**
Hoofdeconoom
Itinera Institute

Onafhankelijke denktank en doetank voor duurzame economische groei en sociale bescherming.
"Think-tank" et "do-tank" indépendant pour une croissance économique et une protection sociale durables.

Itinera Institute VZW-ASBL
Boulevard Leopold II Laan 184d - B-1080 Brussel - Bruxelles
T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69
info@itinerainstitute.org www.itinerainstitute.org

Verantwoordelijke uitgever - Editeur responsable: Marc De Vos, Directeur

---